

Jayprakash Education Society's

**DR.BABASAHEB AMBEDKAR MAHAVIDYALAYA, PETH VADGAON
DIST- KOLHAPUR PIN-416112**

Birth Anniversary Celebration Report'

**Submitted to
Internal Quality Assurance Cell
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Peth Vadgaon, Dist- Kolhapur Pin-416112**

**Organized by
Department of History**

Head

**Dr.RanjitMane
Department of History
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Peth Vadgaon, Dist- Kolhapur Pin-416112**

2019-2020

Jayprakash Education Society's
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon
Dist- Kolhapur Pin-416112

DEPARTMENT OF HISTORY
(2019-2020)

Birth Anniversary Celebration Report'

Title of Programme	: Rajarshri Chh. Shahu Maharaj Birth Anniversary
Organizing Department	: History
Date	: 26 July 2019
Location	: College corridor
No. of Participants	: All Staff & Student
Coordinator	: Dr. Ranjit Mane
Speaker	:Dr. Ranjit Mane
Guest	: I/C Principal Dr. R. M. Mirajakar
Presence	: Prof. Miss. Pramila Mane Governing Council Member, Jayprakash Education Society, Peth Vadgaon

Dr. Ranjit Mane
HOD, Department of History

Jayprakash Education Society's
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist- Kolhapur Pin-416112

DEPARTMENT OF HISTORY

Guest Lecture Report

19th February 2020

Chh. Shivaji Maharaj Birth Anniversary

By

Lt. Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

**Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Peth Vadgaon, Dist: Kolhapur 416112**

2019-2020

Jayprakash Education Society's
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon
Dist- Kolhapur Pin-416112

DEPARTMENT OF HISTORY

(2019-2020)

Guest Lecture Report'

Title of Programme	: Chh. Shivaji Maharaj Birth Anniversary
Organizing Department	: History
Date	: 19 Februarys 20
Location	: Conference Hall
No. of Participants	: 89
Coordinator	: Dr. Ranjit Mane
Chief Guest	: Hon'bl Adv. Nanasaheb Mane Chairman, Jayprakash Education Society
Speaker	: Prof. Mufid Mujawar Assistant Professor, Center for Distance education Shivaji University, Kolhapur
Presence	: Prof. Miss. Pramila Mane Governing Council Member, Jayprakash Education Society
	: Dr. R. M. Mirajkar I/C Principal, Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalay, Peth Vadgaon

Abstract:

On the occasion of Chhatrapati Shivaji Maharaj Jayanti the lecture organized in our Institute. In the Speech of Mufid Mujawar said. 'The Marathas self perception and a set of social attributes ascribed to them by others are in sharp contrast. As the Marathas began to resist and later challenge Mughal empire, they were characterized as predatory elements by the historians of the empire. Since the Marathas were in the forefront to resist the expansion of the English East India Company in Central and Northern India,

they began to be portrayed as ‘robbers’ etc. by early colonial administrators. These representations of the Marathas in Mughal and colonial sources still survive. Thus, the value judgements of Mughal historians and colonial administrators continue as axioms in historiography. There is need to re-look at these pronouncements upon the Marathas. It is also important to note that Mughal-centric accounts of the late eighteenth century offer a different perception of the Marathas. Some scholars have re-looked at the Marathas basing themselves on village level Marathi sources.

Here it is essential to briefly understand the nature of the Maratha movement that rose during the seventeenth century. It coincided with the emergence of the Marathas as the most potent political entity in India by the end of the first quarter of the eighteenth century. Historians have different perceptions about the Maratha movement. To Jadunath Sarkar and G.S. Sardesai it was a ‘Hindu reaction’ against the communal policies of Aurangzeb. M.G. Ranade calls it a movement of ‘national independence against foreign rule. Historically though the rise of the Maratha movement was anterior to the communal policies of Aurangzeb, it cannot be explained in terms of the so-called religious reaction alone. An examination of the Maratha ruling elite would show that it retained its regional character to the end. he said.

James Grant Duff published the first history of the Marathas in three volumes way back in 1826. Ever since then, a vast amount of original material unknown to him has come to light. V.K. Rajwade collected the Marathi material and reconstructed Maratha history of all periods and in its various branches. V.V. Khare, and D.B. Parasnis made important contributions to the study of Maratha history. he said.

Chief Guest Adv. Nanasaheb Mane said in his presidential speech said that, Historical sources are any traces of the past that remain. They may be written sources, documents, newspapers, laws, literature and diaries. They may be artifacts, sites, buildings. History is written with the help of these sources. Whatever the historian says or writes is based on the information and evidence provided by the sources. The historian gathers his information and evidence about the past events and culture by studying the historical sources. It is only by using this collected information that the historian can narrate the history of past events and individuals. All the historical sources do not have the same authenticity and reliability. Historians test the authenticity and reliability of the sources by asking some questions: Who is the creator of the source? When has it been created? How was the source created? For whom was the source produced? What was the meaning of the source for its creator? In what circumstances was the source created? Historians ask these questions to test the

authenticity and reliability of the source. Every source has importance as well as limitations. The historian has to take into account the importance as well as the limitation of the source to use it in an appropriate manner. The historian cannot collect accurate information and evidence to write and interpret the history of past if he/ she does not analyse the sources.

On this occasion Introductory speech given by I/C Principal Dr. R. Mirajakar , Introduction of chief guest given by Lt. Dr. Ranjit Mane and Vote of thanks by Mrs. Sampat Bhramande. The tremendous response has been received from the students and staff.

Dr. Ranjit Mane
Head, Department of History

Guest Lecture Report:
BACPDHISTORY

Jayprakash Education Society's
Dr. Babasaheb Ambedkar
Mahavidyalaya
Peth Vadgaon, Dist- Kolhapur Pin-416112

DEPARTMENT OF HISTORY

Historical Mardani Khel Presentation

Date: 20/02/2020

Submitted to
Internal Quality Assurance Cell
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Peth Vadgaon, Dist- Kolhapur Pin-416112

Organized by
Department of History

Head
Dr. Ranjit Mane

Department of History
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Peth Vadgaon, Dist- Kolhapur Pin-416112

Estd : 6th Jan. 1979
Reg. No. : MAH/1184/Kop.
NAAC Accreditation- 24 Feb. 2004

NAAC B

Jayprakash Education Society's

UGC (2F & 12 B) dt. 23 June 2006
Perm. Affi. No. Affi. /T.2/SGB/10780 dt. 16 Feb. 2005
Jr. College Index No. 23-06-004
E-mail bacpvd@yahoo.co.in

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya

Barrister Tatyasaheb Mane Vidyanagar, **PETH VADGAON** - 416 112
Dist. Kolhapur (Maharashtra). Ph. Office : (0230) 2471086, 2473212, 2471764

Principal : **Dr.S.V.Padmakar**
M.A., Ph.D, SET,NET
Mob.8329812012

Chairman : **Nanasaheb Mane**
B.A.,LL.B.,Ex. M.L.A.

(Affiliated to Shivaji University, Kolhapur)

Ref. : J/BAC/20 - 201 /

Date : / / 20

□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□

□□. □□□□□□□□ □□□□□□

□□□□□□□□□□

□□□□□□□□□□□□□□□□, □□ □□□□,

□□.□□□□□□□□

[illegible]

□ □ □ □ □

□□/□□/□□□□

□□□□

□□□□□□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□□ □□□□

□□□□□□ □□□□□, □□□□□ □□. □□ □□□□□□□ □□□□

□□□□ □□□□□ □□□ □:□□ □□□□□ □□□□□

□□□□□□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□□□

□□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□□

□□□□□□□□□ □□□□ □□. □□□ □□□□□ □□□□□□□□□

□□□□□□□□, □□□□□□□□ □ □□□□□□□□□□ □□□□ □□□□

□□□□ □□□□□□.

□□□□□ □□□□

□□□□□□□

□□. □□□□□ □□□□

□□. □□□□□□

□□.

□□. □□.

Historical Mardani Khel Presentation

Title of Programme

: Mardani Khel

Organizing Department

: History

Date

: 20/02/2020

Venue

: Women Hostel

No. of Participants

: More then 50

Coordinator

: Lt. Dr. Ranjit Mane

Mardani khel is an armed Indian martial art from Maharashtra. It is particularly known for its use of the uniquely Indian patta (sword) and *vita* (corded lance). The early history of mardani khel as a distinct system is difficult to trace prior to the 1600s, but it is said to owe its development to the particular geographic conditions of Maharashtra. A hilly region characterized by valleys and caves, the inhabitants became expert horsemen who favoured light armour and highly mobile cavalry units during war.

Dr. Ranjit Mane
Head
Department of History
Dr. Babasaheb Ambedkar
Mahavidyalaya
Peth Vadgaon

Jayprakash Education Society's
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon
Dist- Kolhapur Pin-416112

ALUMNI MEET 2020

Date: 28/02/2020

Submitted to
Internal Quality Assurance Cell
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Peth Vadgaon, Dist- Kolhapur Pin-416112

Organized by
Department of History

Head
Dr. Ranjit Mane
Department of History
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya,
Peth Vadgaon, Dist- Kolhapur Pin-416112

Jayprakash Education Society's
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon
Dist- Kolhapur Pin-416112

DEPARTMENT OF HISTORY

(2019-2020)

Farewell Function of B. A. III Student Report'

Title of Programme	: Alumni Meet 2020
Organizing Department	: History
Date	: 28 February 2020
Location	: Women's Hostel Hall
Coordinator	: Dr. S. V.Padmakar
Chief Guest	: Adv. Nanasaheb Mane Chairman, Jayprakash Education Society
Presence	: Prof. Miss. Pramila Mane Governing Council Member, Jayprakash Education Society : Dr. R. M. Mirajkar I/C Principal, Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalay, Peth Vadgaon

Dr. Ranjit Mane
Head
Department of History
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Peth Vadgaon

Jayprakash Education Society's
Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon
Dist- Kolhapur Pin-416112

DEPARTMENT OF HISTORY

A Study Tour Report

13th March 2020

Location

**Goa Assembly, Goa University,
Dona Paula, Old Goa Church**

By

Dr. Ranjit Mane

Head

Department of History

Dr. Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon

2019-2020

**Study Tour Report:
BACPVDHISTORY**

०१ मार्च २०२०

प्रति,
मा. प्राचार्य
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय,
पेठ वडगाव, जि.कोल्हापूर

विषय: इतिहास विभाग आयोजित बी.ए.भाग तीन (इतिहास)
या वर्गाच्या अभ्यास सहलीस परवानगी मिळणेबाबत

महोदय,

उपरोक्त विषयास अनुसरून दि. १३ मार्च २०१९ रोजी इतिहास विभाग आयोजित बी.ए.भाग तीन (इतिहास) या वर्गाच्या एकदिवसीय अभ्यास सहल गोवा येथे आयोजित करण्याचे नियोजित करण्यात आलेले आहे. तरी सदर नियोजित ठिकाणी सहल आयोजित करण्यास परवानगी मिळावी ही नम्र विनंती.

कळावे,

आपला नम्र

(डॉ. रणजीत माने)

जयप्रकाश एज्युकेशन सोसायटीचे

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय

बॅरिस्टर तात्यासाहेब माने विद्यानगर, पेठ वडगाव, जि.कोल्हापूर

इतिहास विभाग

तारीख: ०२/०३/२०२०

सूचना

महाविद्यालयातील बीए. भाग ३ इतिहास विभागाच्या सर्व विद्यार्थ्यांना सूचित करण्यात येते की, शैक्षणिक वर्ष २०१९-२० या वर्षाची एकदिवसीय अभ्याससहल बुधवार दि. १३ मार्च २०२० रोजी गोवा येथे आयोजित करण्यात आली आहे. सदर सहलीची फी १०००/- रुपये असून या फीमध्ये प्रवास खर्च, सकाळचा नाष्टा, दुपारचे जेवण, पर्यटन स्थळ प्रवेश फी इत्यादीचा समावेश असेल. सर्व विद्यार्थी विद्यार्थिनी यांनी विभागातील लेफ्ट. डॉ. रणजीत माने किंवा प्रा. संपत ब्रम्हांडे यांच्याकडे सहल फी, एक फोटो, महाविद्यालयाच्या ओळखपत्राची छायांकित प्रत, आधारकार्ड छायांकित प्रत व हमीपत्र जमा करावे.

विभागप्रमुख

प्राचार्य

Jayprakash Education Society's
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon
Dist- Kolhapur Pin-416112

DEPARTMENT OF HISTORY

(2019-20)

Goa Assembly, Goa University, Dona Paula, Old Goa Church and Mapusa Market

Student Participant List

Date: 13 March 2020

Sr.No.	Name of The Student	Gender	Signature
1.	Chipate Bharat Baburao	M	9503342015
2.	Dabe Rohit Ramchandra	M	9130514828
3.	Deshmukh Saurabh Shashikant	M	997030637
4.	Ghorpade Vikas Nandkumar	M	8805176287
5.	Miss.Hatekar Pallavi Shivaji	F	9890590968
6.	Jadhav Swapnil Sanjay	M	9112606975
7.	Jamadade Amit Subhash	M	8390198092
8.	Kodag Pravin Kumar	M	9730944885
9.	Koli Malleshee Umakant	M	8530839969

Dr. Ranjit Mane
Head
Department of History

हमीपत्र

मा प्रमुख विभाग सहल /प्राचार्य .

डॉमहाविद्यालय आंबेडकर बाबासाहेब ., पेठ वाडगाव

ता हातकणंगले ., जि कोल्हापूर .

महोदय,

मी .आहे शिकत वर्गात या ३ भाग.ए.बी .....
दिनांक शुक्रवार सहल अभ्यास एकदिवसीय महाविद्यालयाची आपल्या १३ मार्च २०२०
गोवा येथे याठिकाणी आयोजित करण्यात आलेली आहे. या सहलीमध्ये मी स्वतः च्या:
होणार वर्तन अशैक्षणिक प्रकारचे कोणत्याही माझ्याकडून असून होत सहभागी जबाबदारीवर
असे पोहचेल बाधा लौकिकास महाविद्यालयाच्या शिवाय .घेईन काळजी याची नाही
.आहे देत हमी मी अशी नाही करणार कृत्य प्रकारचे कोणत्याही

.....:स्वाक्षरी

..... : नांव

..... मोबा

संमती पत्र

मा प्रमुख विभाग सहल /प्राचार्य .

डॉ आंबेडकर बाबासाहेब .महाविद्यालय, पेठ वाडगाव

ता हातकणंगले ., जि कोल्हापूर .

महोदय,

माझा मुलगा आपल्या..... मुलगी/
महाविद्यालयाची आपल्या .आहे शिकत वर्गात या ३ भाग.ए.बी महाविद्यालयामध्ये
दिनांक शुक्रवार सहल अभ्यास एकदिवसीय २६ फेब्रुवारी २०१९ गगनबावडा, कुणकेश्वर,
सिंधुदुर्ग किल्ला व तारकरली बीच येथे याठिकाणी आयोजित करण्यात आलेली आहे.या
सहलीमध्ये सहभागी होण्यास मी परवानगी देत आहे कोणत्याही कडून तिच्या /त्याच्या .
याहोणार् त्यास आल्यास आढळून किंवा केल्यास नाही होणार वर्तन अशैक्षणिक प्रकारचे
प कोणत्याही माझी शिक्षेस्कारची तक्रार नाही .

.....:स्वाक्षरी

..... : नांव

..... .मोबा

“ज्ञान, विज्ञान आणि सुसंस्कार यांसाठी शिक्षण प्रसार”
-शिक्षणमहर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे
श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्था, कोल्हापूर संचलित
पद्मभूषण डॉ. वसंतरावदादा पाटील महाविद्यालय
तसगांव, जि- सांगली
हमीपत्र

प्रति,
मा. प्राचार्य,
पी.डी.व्ही.पी.महाविद्यालय, ता.सागांव

महोदय,

मी. पाटील ऐश्वर्या राजेंद्र ..... वर्ग. 3658 ऑ. ए-3

रोलनं. 3658 या हमीपत्राद्वारे हमी देतो/देते की, पद्मभूषण डॉ. वसंतरावदादा पाटील महाविद्यालय, तसगांव आयोजित बी.ए.भाग तीन या वर्गाची अभ्यास सहल दि.०४ मार्च २०१९ ते ०६ मार्च २०१९ या कालावधीत गोवा येथे जात आहे. मी स्वइच्छेने या तीन दिवसीय अभ्यास सहलीमध्ये सहभाग होत आहे. या अभ्यास सहलीदरम्यान माझ्याकडून कोणतेही अशैक्षणिक कृत्य होणार नाही याची हमी देतो. जर माझ्याकडून कोणतेही गैरवर्तन व अशैक्षणिक कृत्य घडल्यास होणाऱ्या दंडास मी पात्र राहीन.

मी. पाटील राजेंद्र तानाजी .....

राहणार. मु.पो. मणीराजुशि. ता.सागांव, जि- सांगली ..... माझी/माझा
मुलगा/मुलगी. पाटील ऐश्वर्या राजेंद्र ..... यास/हिस पद्मभूषण
डॉ. वसंतरावदादा पाटील महाविद्यालय, तसगांव आयोजित तीन दिवसीय अभ्यास सहलीस जाण्यास परवानगी देत आहे. जर सहलीदरम्यान माझ्या पाल्याकडून कोणतेही गैरवर्तन व अशैक्षणिक कृत्य घडल्यास होणाऱ्या कारवाहीस माझी ना हरकत राहील.

आपला/आपली नम्र

दिनांक:

२४/०३/१९
(पालकांची सही)

A. R. Patil
(विद्यार्थ्यांची सही)

“ज्ञान, विज्ञान आणि सुसंस्कार यांसाठी शिक्षण प्रसार”
-शिक्षणमहर्षी डॉ. बापूजी साळुंखे
श्री स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्था, कोल्हापूर संचलित
पद्मभूषण डॉ. वसंतरावदादा पाटील महाविद्यालय
तसगांव, जि- सांगली
हमीपत्र

प्रति,
मा. प्राचार्य,
पी.डी.व्ही.पी.महाविद्यालय, ता.सागांव

महोदय,

मी.....प्रो. विवेकानंद सापत.....वर्ग.....बी.ए. भाग ३
रोलनं.....या हमीपत्राद्वारे हमी देतो/देते की, पद्मभूषण डॉ. वसंतरावदादा पाटील महाविद्यालय,
तसगांव आयोजित बी.ए. भाग तीन या वर्गाची अभ्यास सहल दि. ०४ मार्च २०१९ ते ०६ मार्च
२०१९ या कालावधीत गोवा येथे जात आहे. मी स्वइच्छेने या तीन दिवसीय अभ्यास सहलीमध्ये
सहभाग होत आहे. या अभ्यास सहलीदरम्यान माझ्याकडून कोणतेही अशैक्षणिक कृत्य होणार
नाही याची हमी देतो. जर माझ्याकडून कोणतेही गैरवर्तन व अशैक्षणिक कृत्य घडल्यास होणाऱ्या
दंडास मी पात्र राहीन.

मी.....प्रो. विवेकानंद सापत.....
राहणार.....ता.सागांव, जि. कोल्हापूर.....माझी/माझा
मुलगा/मुलगी.....प्रो. विवेकानंद सापत.....यास/हिस पद्मभूषण
डॉ. वसंतरावदादा पाटील महाविद्यालय, तसगांव आयोजित तीन दिवसीय अभ्यास सहलीस
जाण्यास परवानगी देत आहे. जर सहलीदरम्यान माझ्या पाल्याकडून कोणतेही गैरवर्तन व
अशैक्षणिक कृत्य घडल्यास होणाऱ्या कारवाहीस माझी ना हरकत राहील.

आपला/आपली नम्र

दिनांक: ३/०३/२०१९

प्रो. विवेकानंद सापत
(पालकांची सही)

Mone C.S
(विद्यार्थ्यांची सही)

Jayprakash Education Society's
Dr.Babasaheb Ambedkar Mahavidyalaya, Peth Vadgaon
Dist- Kolhapur Pin-416112

DEPARTMENT OF HISTORY
(2019-2020)

Study Tour Report

Organizing Department	: History
Date	: 13 March 2020
Location	: Goa Assembly, Goa University, Dona Paula, Old Goa Church and Mapusa Market
No. of Participants	: 9 + 1
Coordinator	: Dr. Ranjit Mane
Speaker	: Dr. Ranjit Mane
Guest	: I/C Principal Dr. R. M. Mirajakar
Presence	: Prof. Miss. Pramila Mane Governing Council Member, Jayprakash Education Society, Peth Vadgaon

• **Objectives of Study Tour**

The main aim of Study Tour is to aid students to acquire field knowledge of History. Study tour emphasizes experiential learning and offer both group and self directed activities that enable learners to explore various cultures.

इतिहास विभाग आयोजित सन २०१९- २० या शैक्षणिक वर्षाची एकदिवसीय अभ्यास सहल दि.१३ मार्च २०२० रोजी गोवा येथे आयोजित करण्यात आली होती. या अभ्यास सहलीचा अहवाल पुढीलप्रमाणे....

१.१२ मार्च २०२० रोजी रात्री ९:०० वाजता डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय पेठ वडगाव येथून सर्व विध्यार्थी व प्राध्यापक गोव्याकडे निघालो.

२. दि. १३ मार्च २०२० रोजी सकाळी ६ :०० वाजता गोवा विधानभवन येथे पोहोचलो. विधान भवन व त्याची कार्यपद्धती याबदल विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करण्यात आले.
३. सकाळी ९ : ०० वाजता गोवा विद्यापीठ, पणजी येथील इतिहास विभागास भेट देण्यात आली. या विभागासंबंधी माहिती संबंधितांकडून विद्यार्थ्यांना समजावून देण्यात आली .
४. दुपारी १२ :३० वाजता डोनापावला या पर्यटन स्थळास भेट देण्यात आली येथे दुपारचे जेवण घेण्यात आले व ओल्ड गोव्यातील चर्चस पाहण्यास निघालो .
५. दुपारी २:३० ते ५: ०० यावेळेत सेन्ट कॅटरीना कॅथीड्रल (Sé Catedral de Santa Catarina), बॅसिलिका ऑफ बॉम जीझस (Basilica of Bom Jesus), चर्च ऑफ सेन्ट फ्रान्सिस ऑफ असिसी (Church of St. Francis of Assisi), सेन्ट ऑगस्टीन टॉवर (ruins of St. Augustine's Tower), सेन्ट कॅथरीन चॅपेल (The Chapel of St. Catherine). याउपपरी तिथे अजूनही काही जुनी चर्चस आहेत. मात्र वेळेअभावी फक्त बॅसिलिका ऑफ बॉम जीझस आणि चर्च ऑफ सेन्ट फ्रान्सिस ऑफ असिसी ही दोनच चर्चस पाहता आली तर सेन्ट ऑगस्टीन टॉवरचे अवशेष गाडीतूनच पाहता आले.

६. बॅसिलिका ऑफ बॉम जीझस (Basilica of Bom Jesus)

बॅसिलिका म्हणजे बायझन्टाईन शैलीत बांधलेली इमारत, अर्थात क्रिस्टियन धर्माच्या प्रसाराआधी असलेल्या पूर्व रोमन शैलीत असलेली इमारत. म्हणाजे रूढार्थाने ह्याची शैली नेहमीच्या चर्चसप्रमाणे नाही.

बॉम्/बोम जीझस म्हणजे चांगला किंवा बाल येशू. बॅसिलिकाची ऑफ बोम जीझसच्या बांधकामाला १५९४ साली सुरुवात झाली आणि ह्याची प्रतिष्ठापना (consecrate) १६०५ साली गोव्याचा आर्चबिशप अॅलिक्सो मेन्झेस(Archbishop Aleixo de Menezes) ह्याच्या हस्ते झाली. ह्या प्रतिष्ठापनेचा उल्लेख ह्याच चर्चच्या अंतर्भागातील एका शिलालेखात

आहे. आणि ह्या चर्चला बॅसिलिका (Basilica minor) असा दर्जा १९४९ साली मिळाला. स्थापनालेख आणि त्याखाली बॅसिलिका दर्जा मिळाल्याचा लेख

ही बॅसिलिका तीनमजली असून एक मुख्य प्रवेशद्वार व त्याच्या दोन्ही बाजूंना उपप्रवेशद्वारे अशी ह्याची रचना आहे. दर्शनी भाग हा बसाल्टचा असून इतर सर्व भाग हा जांभ्याच्या दगडांनी बांधलेला आहे त्यामुळे ही इमारत काळसर आणि बाजूने तांबडीलाल दिसते.

सर्वात वरच्या बाजूस IHS अशी अक्षरे दिसतात. ही अक्षरे म्हणजे ग्रीक भाषेतील येशूच्या नावाची सुरुवातीची तीन अक्षरे आहेत. (ΙΗΣΥΣ- ihsous - Jesus)

बॅसिलिकेचं प्रथम दर्शन

बॅसिलिकेची बाजूची रचना

मुख्य प्रवेशद्वारावरील रचनेचं जवळून दृश्य

७. मुख्य प्रवेशद्वारातून आत डावीकडे सेन्ट फ्रान्सिसची काष्ठमूर्ती दोन धर्मोपदेशकांसह उभी आहे तर उजव्या बाजूस सेन्ट अँथनीची वेदी आहे तर तिथल्याच एका भिंतीवर ह्या चर्चचा संरक्षक डॉम जेरोनिमो मस्कारेन्हास ह्याचा समाधी लेख आहे.

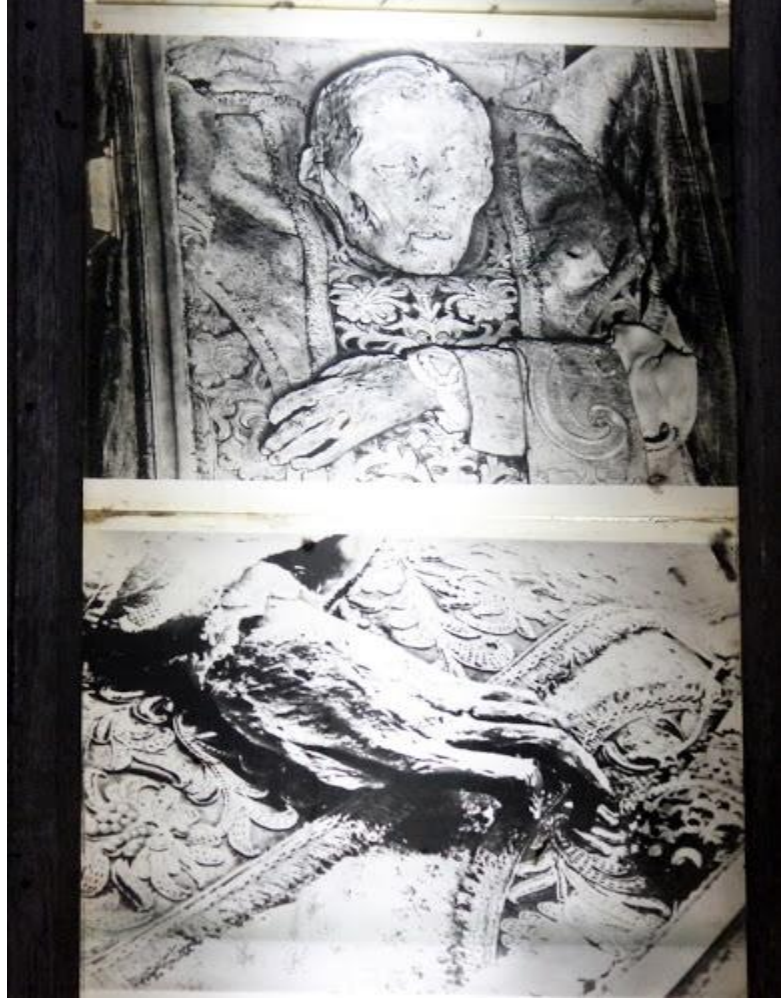

८. चर्चची वेदी आणि दोन्ही बाजूच्या उपवेदिका

९. फ्रान्सिस झेवियरचे शवपेटीतले शव

१०. ही वास्तू बघून बाहेर आलो. ह्याच्या समोरच आहेत ती सेन्ट कॅथरीन चॅपेल, सेन्ट कॅटरीना कॅथीड्रल, चर्च ऑफ सेन्ट फ्रान्सिस ऑफ असिसी आणि त्याला लागून असलेले गोवा पुरातत्व खात्याचे संग्रहालय.
११. चर्च ऑफ सेन्ट फ्रान्सिस ऑफ असिसी (डावीकडे), सेन्ट कॅटरीना कॅथीड्रल (उजवीकडे)

१२. चर्च ऑफ सेन्ट फ्रान्सिस ऑफ असिसी

१३. हा सेन्ट फ्रान्सिस हा १३ व्या शतकात होऊन गेलेला इटालियन धर्मप्रसारक. ह्याच्या स्मरणार्थ हे चर्च येथे बांधले गेलेले आहे. ह्या चर्चचे प्रवेशद्वार कमानदार असून अंतर्भागात काही भिक्तीचित्रे आणि जमिनीवर काही शिलालेख आहेत. चर्चच्या मुख्य वेदीवर सेन्ट फ्रान्सिस आणि येशूच्या मूर्ती असून बाजूंना सेन्ट पीटर आणि सेन्ट पॉल ह्यांच्या मूर्ती आहेत.

१४. ह्या चर्चला अगदी लागूनच गोवा पुरातत्व खात्याचे संग्रहालय आहे. ते अगदी आवर्जून बघावे असेच.

१५. गोवा पुरातत्व खात्याचे संग्रहालय

ह्या संग्रहालयात काही अफलातून वस्तू आहेत. दुर्दैवाने आतील वस्तूंचे फोटो काढण्यास मनाई असल्याने येथे छायाचित्रे घेता आली नाहीत. हे संग्रहालय दुमजली असून वरील मजला हा नूतनीकरणाच्या कामामुळे बंद आहे.

ह्या संग्रहालयात गोव्याच्या पूर्वपोर्तुगीजकालीन इतिहासाची झलक बघायला मिळते. तिसवाडी, बारदेश आणि साळशेत ह्या तीन तालुक्यांतील एकूण एक मंदिरे पोर्तुगीजांनी उद्ध्वस्त केली. ह्या कदंबकालीन मंदिरांचे, इथल्या अत्यंत देखण्या मूर्तींचे अवशेष येथे पाहायला मिळतात. येथे काही देखण्या विष्णूमूर्ती आहेत. काही अप्रतिम वीरगळ, सतीशिळा आहेत. ह्या वीरगळांवर नाविक युद्धाचे प्रसंग कोरलेले आहेत. सतीशिळांवर स्त्री चितेवर चढलेला प्रसंग, तिला ज्वालांनी वेढून घेतल्याचे प्रसंग चित्रित करण्यात आलेले आहेत. देवनागरी, कन्नड लिपीत लिहिलेले गधेगाळ देखील येथे आहेत. वेताळाच्या काही भग्न मूर्ती तर काही अखंड मूर्ती आहेत.

१६. ह्या संग्रहालयाला लागूनच आहे ते सेन्ट कॅथरीनाचे चॅपेल आणि त्याच्या बाहेरील बाजूस आहेत ते पोर्तुगीज राजचिन्हांच्या शिळा अर्थात कोट ऑफ आर्म्स.

१७. सेन्ट कॅथरीनाचे चॅपेल आणि कोट ऑफ आर्म्स.

चॅपेल म्हणजे लहानसे चर्च. हे अतिशय टुमदार आहे. सेन्ट कॅथरीना चॅपेल

१८. कोट ऑफ आर्म्स म्हणजे पोर्तुगीजांचे राजचिन्ह. पोर्तुगीजकालीन वास्तूवर ही चिन्हे अगदी सर्रास आढळतात. मी वसई आणि कोर्लईच्या किल्ल्यांत ह्या चिन्हशिळा पाहिलेल्या आहेत. गोवा पुरातत्व खात्याच्या संग्रहालयाच्या आवारात ह्या शिळा हारीने मांडून ठेवलेल्या आहेत.

१९. हे बघेस्तोवर संध्याकाळ होत आली होती. येथून निघालो ते गोव्याच्या किनारी रात्रीचा समुद्र पाहून परत फिरलो.

२०. या अभ्यास सहलीमध्ये ९ विद्यार्थी व १ प्राध्यापक सहभागी झाले होते.

२१. या अभ्यास सहलीतील छायाचित्राचे काही छायांकित प्रत सोबत जोडली आहेत.

2020-3-13 07:12

2020-3-13 09:14

(लेफ्ट. डॉ. रणजीत माने)
इतिहास विभागप्रमुख
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर महाविद्यालय, पेठ

वडगाव